

Marktmonitoring moet overproductie tegengaan

Europa is melkcrisis nog niet vergeten

Door de marge op melkproductie te monitoren en te voorspellen wil de Europese Unie voorkomen dat de melkveehouderij in het quotumloze tijdperk een zelfde crisis gaat ervaren als in 2009. LTO heeft twijfels bij dit instrument en benadrukt de kansen die het quotumloze tijdperk de melkveehouderij biedt.

Het melkgeld stroomt binnen op de rekening-courant. Wie nu nog geen geld verdient met melkveehouderij, komt nooit meer zover. Het blijkt dat de vraag naar kwaliteitszuivel sneller groeit dan het aanbod, constateert Luc Groot, lobbyist voor LTO Nederland bij de Europese Unie in Brussel. Anders was de melkprijs niet maanden achter elkaar doorge-

stegen. Bovendien zijn de vooruitzichten voor het eerste kwartaal van 2014 onverminderd gunstig, ondanks de fors hogere melkproductie in West-Europa vergeleken met vorig jaar. De voorraden voor zuivel wereldwijd blijven beperkt, constateert het Productschap Zuivel. De melkcrisis in 2009 en de recordhoge melkprijs in december 2007 lijken ver weg. Maar

beleidsmakers in de Europese Unie houden wel degelijk rekening met een herhaling van de geschiedenis, de komende jaren. Wanneer er weer een melkprijsdip volgt na de huidige melkprijspiek weet niemand. „Als ik dat wist, was ik een rijk man”, zegt economisch wetenschapper en raadgever van de Europese Commissie Thomas Garcia Azarcate, afkomstig

uit Spaans Baskenland. Hij maakt deel uit van de 'High Level Group' van zuivelmarktdeskundigen die eurocommissaris van landbouw Dacian Ciolos adviseert bij het hervormen van de zuivelmarkt.

Voorspellende monitoring

In september 2013 heeft deze groep van deskundigen met diverse belanghebbende partijen uit de Europese zuivelsector vergaderd over het naderende quotumloze tijdperk. Het instrumentarium waarover de Europese Unie zou moeten beschikken om melkveehouders in het quotumloze tijdperk te ondersteunen, kwam uitgebreid aan de orde. De belangrijkste aanbeveling die werd opgesteld, is transparante monitoring van de marge op melkproductie in de Europese Unie. Deze monitoring volgt niet alleen de ontwikkelingen die hebben plaatsgehad, maar probeert ook de toekomstige ontwikkelingen van de marge op melkproductie te voorspellen, legt Azarcate uit. Dat is een verschil met huidige marktinformatie die wordt gepubliceerd over de Europese zuivelmarkt, zoals het internationale melkprijsvergelijk van LTO Nederland en het Productschap Zuivel.

Het European Milk Board, de overkoepelende Europese organisatie waarvan het Nederlandse Dutch Dairy Board (DDB) deel uitmaakt, toont zich zeer ingenomen met de komst van deze margemonitor. Het belang hiervan werd tijdens de laatstgehouden algemene ledenvergadering in het Noord-Duitse Hamburg, eind november, benadrukt. LTO Nederland vraagt zich af wat de meerwaarde is van de margemonitor. Luc Groot: „Ik ben natuurlijk voorstander van zoveel mogelijk informatie voor de boer, maar wat voegt het toe? Het blijft altijd terugblikken.“ LTO zet zich in voor quotumverruiming in 2014, zodat er een 'zachte landing' plaatsvindt in 2015. Samen met een groep landen die een belangrijk deel van de EU-27 vertegenwoordigen: Duitsland, de Scandinavische landen, Oostenrijk, Vlaanderen en Ierland. Zij

dringen er bij de eurocommissaris op aan dat er een zachte landing plaatsvindt in plaats van forse superheffing. Dat dreigt immers, als er op hetzelfde niveau wordt doorgemolken tot 1 april 2014. Groot: „De quotering belemmert de exportkansen van Nederland op de wereldmarkt. We kunnen een deel van de markt die Nieuw-Zeeland nu bedient, overnemen. Als de vetcorrectie wordt aangepast, levert dat Nederland 2 procent extra quotum op.“

Doorstart Productschap

Hij constateert dat er in Nederland tot nu toe niets is gedaan met de mogelijkheden die de Europese Commissie biedt om de risico's op de vrije markt voor zuivel tegen te gaan. Want de Nederlandse coöperatieve wereld van zuivelcoöperaties heeft geen nieuwe producentenorganisaties nodig om prijsafspraken met zuivelverwerkers te maken. Dat gebeurt elders in Europa wel, bijvoorbeeld in Frankrijk. Maar de coöperatieve zuivelverwerkers hebben daar een veel minder groot marktaandeel dan in Nederland. LTO's tegenhanger, de DDB, heeft tot nu toe geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om als producentenorganisatie namens de leden melkprijsafspraken met zuivelbedrijven te maken.

Naast producentenorganisaties die prijsafspraken maken, ziet de EU zogenaamde interbranche-organisaties als een mogelijkheid om de marktmacht van melkveehouders te verstevigen. Deze optie komt op een moment dat de Nederlandse regering een dergelijk type organisatie, namelijk het Productschap Zuivel, opheft. Mede daarom hebben de Nederlandse Zuivel Organisatie (NZO) en LTO Nederland aangegeven een 'interbranche'-organisatie te gaan oprichten, die kwaliteitsborging in de keten kan garanderen. Deze organisatie neemt een deel van de taken van het Productschap Zuivel over. Net als het Productschap Zuivel mag deze organisatie heffingen op de melkproductie innen, als daarmee de melkqualiteit wordt gegaran-

deerd en het instemmen van de nationale overheid krijgt.

Interventie blijft mogelijk

Naast de genoemde instrumenten van marktmonitoring, producentenorganisaties en interbranche-organisaties blijft de mogelijkheid bestaan dat de Europese Unie ingrijpt in de zuivelmarkt. LTO Nederland is voorstander van deze vangnetregeling. Er wordt ingegrepen als er een 'tsunami van melk' dreigt, vertelt Azarcate. In 2009 gebeurde dat ook, toen de EU besloot bij een melkprijs van nauwelijks 20 cent zuivel op te gaan kopen en op te slaan. Later, toen de melkprijs weer flink was gestegen, verkocht de EU de voorraad die was aangelegd met stevige winst. Azarcate benadrukt de eigen verantwoordelijkheid van de melkveehouderij voor de productie en de prijsvorming. „We gaan niet in de plaats van de melkveehouder staan, het is wel 'vrijmarktconomie'. Straks bepaalt de markt en niet het melkquotum de omvang van de Europese melkproductie. Melkveehouders moeten voorbereid zijn op een markt met veel prijsschommelingen. Ze bepalen zelf hoeveel melk ze produceren.“

Kansen

LTO Nederland benadrukt de kansen die het quotumloze tijdperk biedt. Groot: „Europa melkt al tien jaar het melkquotum niet vol. Belangrijke exporteurs op de wereldmarkt, zoals Nieuw-Zeeland, hebben de ruimte die we daardoor de concurrentie bieden overgenomen. Dit gaat de komende jaren veranderen. Bovendien moet de invloed die een volumetoename in Nederland heeft op de prijsvorming van melk in Europa niet overdreven worden. Zo groot is ons aandeel niet.“ In de aanloop naar het quotumloze tijdperk heeft de Europese Unie al tweemaal bekeken of de geplande 'zachte landing' bij het afschaffen van de melkquotering naar wens verloopt. In juni 2014 zal hierover opnieuw een rapportage van de Europese Commissie verschijnen. ■

Toeslagrechten terug naar 390 euro per hectare

Tegelijk met de zuivelhervormingen verandert de Europese Unie het toeslagbeleid aanzienlijk. De Nederlandse melkveehouderij moet inleveren, de intensieve melkveehouderij het meest. Vanaf 2019 is er een systeem van een gelijke basispremie per hectare van waarschijnlijk 270 euro. Tot die tijd daalt de inkomensloeslag op geleidelijk mogelijk. Een deel van het verlies van inkomensloeslagen kan worden gecompenseerd door te vergroenen.

Wie aan de vergroeningseisen voldoet, incasseert een bedrag van 120 euro per hectare extra. De grootste groep melkveebedrijven in Nederland kan aan de vergroeningseisen voldoen zonder noemenswaardige veranderingen. Voorwaarde is dat ze over grasland beschikken dat niet vaker dan eens per vijf jaar wordt vernieuwd. Grasland dat in een Natura 2000-gebied ligt, mag alleen worden doorgezaaid.